

Hof van Justitie EG, 25 november 1971, Beguelin

BEGUELIN IMPORT

KARTELVORBOD – PARALLELIMPORT

Alleenverkoopovereenkomst en parallelimport

Enkele feit van nevenimport kan niet als oneerlijke handelspraktijk worden aangemerkt

Overwegende meer in het bijzonder dat een alleenverkoopovereenkomst de handel tussen lid-staten ongunstig kan beïnvloeden en ten gevolge kan hebben dat de mededinging wordt belemmerd, wanneer de concessiehouder nevenimporten uit andere lid-staten in het concessiegebied kan verhinderen door de combinatie van die overeenkomst en de werking van een nationale wetgeving inzake oneerlijke concurrentie; dat de concessiehouder zich dus slechts op een dergelijke wetgeving kan beroepen wanneer het beweerdelijk oneerlijke karakter van het gedrag van zijn concurrenten blijkt uit andere elementen dan het feit dat zij nevenimporten hebben verricht

Vindplaatsen: Jur. 1971, blz. 949

Hof van Justitie EG, 25 november 1971

(...)

In de zaak 22-71

Betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 van het EEG-Verdrag van het Tribunal de Commerce te Nice, in het aldaar aanhangige geding tussen

1 . Vennootschap naar Belgisch recht Beguelin import co ., te Brussel,

2 . Societe Anonyme Beguelin Import co . France, te Parijs,

En

1 . Societe Anonyme G.L. Import Export, te Nice,

2 . K . Marbach, te Hamburg,

3 . F . Marbach, te Hamburg,

4 . Gebrueder marbach gmbh, te Hamburg,

Om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van - artikel 85 van genoemd verdrag,

- verordening nr . 67/67/EEG van de Commissie van 22 maart 1967 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het verdrag op groepen alleenverkoopovereenkomsten (pb nr . 57, blz . 849),

1 Overwegende dat het Tribunal de Commerce te Nice bij beschikking van 8 februari 1971, ingekomen ter griffie op 29 april 1971, het Hof twee vragen heeft gesteld inzake de uitlegging van artikel 85 van het EEG-Verdrag en van verordening nr . 67/67/EEG van de Commissie (pb van 25 maart 1967, blz . 849);

Ten aanzien van de eerste vraag

2 Overwegende dat de eerste vraag betrekking heeft op niet bij de Commissie aangemelde overeenkomsten, waarbij een fabrikant uit een derde land aan een in een lid-staat gevestigde onderneming het exclusieve recht verleent om zijn produkten op het gebied van die staat te verkopen;

3 dat aan het Hof met name wordt verzocht uit te spreken of het feit dat de concessiehouder - hoewel rechtspersoonlijkheid bezittend - slechts een dochteronderneming zonder economische zelfstandigheid is van een in een andere lid-staat gevestigde onderneming die zelf, van dezelfde fabrikant, een soortgelijk exclusief recht voor het gebied van laatstgenoemde staat heeft verkregen, van invloed is op de geldigheid van deze overeenkomsten en op de mogelijkheid deze aan derden tegen te werpen;

4 dat voorts wordt gevraagd van welke andere voorwaarden de gemeenschapsregel de geldigheid van deze overeenkomsten en de mogelijkheid deze aan derden tegen te werpen, afhankelijk stelt;

1 . Ten aanzien van de toepasselijkheid van artikel 85, lid 1, van het verdrag

5 Overwegende dat in de eerste vraag om te beginnen wordt gevraagd of het feit dat een in een lid-staat gevestigde moedervernootschap, die een alleenverkooprecht voor twee lid-staten heeft, dit recht, voor zover betrekking hebbend op het grondgebied van de tweede lid-staat, aan haar dochteronderneming in die staat overdraagt of haar veroorlooft dit recht te verwerven, mede onder het verbod van artikel 85, lid 1, valt;

6 dat voorts, bij een bevestigend antwoord, wordt gevraagd welke gevolgen deze verdragsschending heeft voor de geldigheid van de door deze dochteronderneming verkregen alleenverkoopovereenkomst;

7 Overwegende dat artikel 85, lid 1, de ondernemersafspraken verbiedt, die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging wordt belemmerd;

8 dat deze voorwaarde ontbreekt in geval van een alleenverkoopovereenkomst welke door een moedervernootschap in feite voor een deel wordt overgedragen aan een dochteronderneming die wel een eigen rechtspersoonlijkheid doch geen enkele economische onafhankelijkheid bezit;

9 dat deze verhouding derhalve niet in aanmerking kan worden genomen bij de beoordeling van de geldigheid van een alleenverkoopovereenkomst tussen de dochteronderneming en een derde;

10 Overwegende dat een overeenkomst luidens artikel 85 onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden is, wanneer zij "de handel tussen de lid-staten ongunstig kan beïnvloeden" en "ertoe strekt of ten gevolge heeft" dat aan de "mededinging binnen de gemeenschappelijke markt" afbreuk wordt gedaan;

11 dat het feit dat een derde aan de overeenkomst deelnemende ondernemingen in een derde land is gevestigd, aan de toepassing van deze bepaling niet afdoet, wanneer de overeenkomst op het grondgebied van de gemeenschappelijke markt effect sorteert;

12 dat een alleenverkoopovereenkomst tussen een fabrikant uit een derde land en een binnen de gemeenschappelijke markt gevestigde verkoper aan de twee bovenvermelde criteria voldoet, wanneer zij feitelijk of rechtens verhindert dat de verkoper de betrokken produkten heruitvoert naar andere lid-staten of dat deze produkten uit andere lid-staten in het beschermde gebied worden ingevoerd en daar worden verkocht door anderen dan de concessiehouder of diens afnemers;

13 Overwegende dat men, om te beoordelen of dit het geval is, niet slechts de uit de bepalingen der overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen, maar ook de economische en juridische nevenomstandigheden dier overeenkomst in aanmerking moet nemen, en met name eventuele soortgelijke overeenkomsten tussen dezelfde fabrikant en concessiehouders in andere lid-staten;

14 Overwegende meer in het bijzonder dat een alleenverkoopovereenkomst de handel tussen lid-staten ongunstig kan beïnvloeden en ten gevolge kan hebben dat de mededinging wordt belemmerd, wanneer de concessiehouder nevenimporten uit andere lid-staten in het concessiegebied kan verhinderen door de combinatie van die overeenkomst en de werking van een nationale wetgeving inzake oneerlijke concurrentie;

15 dat de concessiehouder zich dus slechts op een dergelijke wetgeving kan beroepen wanneer het beweerdelijk oneerlijke karakter van het gedrag van zijn concurrenten blijkt uit andere elementen dan het feit dat zij nevenimporten hebben verricht;

16 Overwegende ten slotte dat de overeenkomst slechts onder het verbod van artikel 85 kan vallen, wanneer zij de handel tussen de lid-staten en de mededinging merkbaar ongunstig beïnvloedt;

17 dat, voor de beoordeling of dit het geval is, deze elementen moeten worden bezien in het kader van de feitelijke omstandigheden waarin zij zich zonder de litigieuze overeenkomst zouden voordoen;

18 dat derhalve bij de beoordeling of een overeenkomst met een exclusief verkoopbeding onder dit artikel valt, met name in aanmerking dienen te worden genomen de aard en de - al dan niet beperkte - hoeveelheid der produkten waarop de overeenkomst betrekking heeft, de positie en het belang van de concessiegever en de concessiehouder op de markt voor de betrokken produkten, de vraag of de litigieuze overeenkomst op zichzelf staat dan wel deel uitmaakt van een geheel van overeenkomsten, de striktheid van de bepalingen ter bescherming van de exclusiviteit dan wel de aan andere handelskanalen met betrekking tot dezelfde produkten gelaten mogelijkheden in de vorm van wederuitvoer en neveninvoer;

2 . Ten aanzien van de toepasselijkheid van verordening nr . 67/67

19 Overwegende dat volgens artikel 1, lid 1, van deze verordening "artikel 85, lid 1, van genoemd verdrag tot 31 december 1972 buiten toepassing wordt verklaard voor overeenkomsten waarbij slechts twee ondernemingen partij zijn" en waarbij "voor wederverkoop" exclusieve leveringsverplichtingen of exclusieve afnameverplichtingen, of wel beide, zijn overeengekomen;

20 dat ingevolge artikel 2, lid 1, van deze verordening aan de alleenverkoper geen andere concurrentiebeperking mag worden opgelegd dan de in dit eerste lid genoemde, welke niet een verbod van wederuitvoer der betrokken produkten naar andere lid-staten omvatten;

21 dat lid 2 van dit artikel een opsomming, eveneens zonder vermelding van een verbod tot wederuitvoer, bevat van bepaalde verplichtingen van de alleenverko-

per, die "niet in de weg staan aan de toepassing van artikel 1, lid 1", van de verordening;

22 dat de bij verordening nr . 67/67 verleende collectieve vrijstelling derhalve niet geldt, zodra een overeenkomst de concessiehouder verbiedt de betrokken produkten naar andere lid-staten weder uit te voeren;

23 Overwegende dat daarenboven, voor het geval de overeenkomst geen verbod van wederuitvoer bevat, zij opgemerkt dat volgens artikel 3 van deze verordening een dergelijke overeenkomst evenmin in aanmerking komt voor bedoelde vrijstelling, wanneer de contractspartijen "het tussenhandelaren of consumenten bemoeilijken zich de contractsprodukten bij andere handelaren binnen de gemeenschappelijke markt te verschaffen", met name indien zij "andere rechten uitoefenen of andere maatregelen nemen om handelaren of consumenten te verhinderen contractsprodukten elders op de gemeenschappelijke markt te betrekken of in het contractsgebied af te zetten";

24 dat derhalve een dergelijke uitoefening zich eveneens ertegen verzet dat de overeenkomst tussen de concessiegever en de concessiehouder in aanmerking komt voor de vrijstelling bedoeld in artikel 1, lid 1, van verordening nr . 67/67;

3 . Ten aanzien van de toepasselijkheid van artikel 85, lid 2, van het verdrag

25 Overwegende dat volgens artikel 85, lid 2, van het verdrag "de krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten van rechtswege nietig zijn";

26 dat derhalve een onder lid 1 van dit artikel vallende overeenkomst, waarvoor niet een individuele of collectieve buitentoepassingverklaring krachtens lid 3 geldt, nietig is voor zover haar doel of gevolgen onverenigbaar zijn met het in dit lid neergelegde verbod;

27 dat een dergelijke overeenkomst, die bij de Commissie niet is aangemeld doch van aanmelding is vrijgesteld ingevolge artikel 4, lid 2, van verordening nr . 17 van de raad (pb van 21 februari 1962, blz . 204 e.v .), weliswaar volledig effect sorteert zolang haar nietigheid niet is vastgesteld, maar dat deze vrijstelling slechts geldt voor bepaalde overeenkomsten, waaraan "slechts ondernemingen uit een lid-staat deelnemen", of voor overeenkomsten die uitsluitend het doel of de gevolgen, omschreven in voormeld artikel 4, lid 2, hebben;

28 dat de betrokken overeenkomsten aan geen dezer voorwaarden voldoen, aangezien een der contractspartijen in een derde land is gevestigd en het doel en de gevolgen van deze overeenkomsten verschillen van die, bedoeld in voornoemde bepaling;

29 Overwegende dat, aangezien de in artikel 85, lid 2, bedoelde nietigheid een absoluut karakter heeft, een krachtens deze bepaling nietige overeenkomst zonder effect blijft in de verhouding tussen de contractspartijen en niet aan derden kan worden tegengeworpen;

Ten aanzien van de tweede vraag

30 Overwegende dat het Hof in de tweede plaats wordt gevraagd of een "invoertransactie" zoals beschreven door de nationale rechter, onverenigbaar is met artikel

85 van het verdrag, dan wel in aanmerking komt voor de vrijstelling volgens verordening nr . 67/67;

31 Overwegende dat luidens artikel 85, lid 1, van het verdrag het in deze bepaling neergelegde verbod slechts betrekking heeft op "overeenkomsten tussen ondernemingen", "besluiten van ondernemersverenigingen" en "onderling afgestemde feitelijke gedragingen", voor zover deze overeenkomsten, besluiten en gedragingen de handel tussen de lid-staten ongunstig beïnvloeden en door hun strekking of gevolgen de mededinging tegengaan;

32 dat een in - of uitvoertransactie op zichzelf niet ertoe strekt of ten gevolge heeft dat de mededinging wordt aangetast in de zin van artikel 85;

Beslissing inzake de kosten

33 Overwegende dat de kosten, door de Commissie van de Europese gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

34 dat de procedure ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

Het Hof van justitie,

Uitspraak doende op de door het Tribunal de Commerce te Nice bij beschikking van 8 februari 1971 gestelde vragen, verklaart voor recht :

Ten aanzien van de eerste vraag

1 . De verhouding tussen twee vennootschappen, waarvan de ene economisch volledig afhankelijk is van de andere, kan niet in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de geldigheid van een alleenverkoopovereenkomst tussen de dochteronderneming en een derde .

2 . Een alleenverkoopovereenkomst tussen een fabrikant uit een derde land en een binnen de gemeenschappelijke markt gevestigde verkoper, valt onder het verbod van artikel 85 van het verdrag, wanneer zij feitelijk of rechtens verhindert dat de verkoper de betrokken produkten heruitvoert naar andere lid-staten of dat deze produkten uit andere lid-staten in het beschermde gebied worden ingevoerd en daar worden verkocht door anderen dan de concessiehouder of diens afnemers .

Deze laatste voorwaarde is met name vervuld, wanneer de concessiehouder nevenimporten uit andere lid-staten in het concessiegebied kan verhinderen door de combinatie van die overeenkomst en de werking van een nationale wetgeving inzake oneerlijke concurrentie .

3 . De bij verordening nr . 67/67 verleende collectieve vrijstelling voor bepaalde groepen overeenkomsten geldt niet, zodra een overeenkomst de concessiehouder verbiedt de betrokken produkten naar andere lid-staten weder uit te voeren .

4 . Aangezien de in artikel 85, lid 2, van het verdrag bedoelde nietigheid een absoluut karakter heeft, blijft de betrokken overeenkomst zonder effect in de verhouding tussen de contractspartijen en kan zij niet aan derden worden tegengeworpen .

Ten aanzien van de tweede vraag

5 . Een in - of uitvoertransactie als zodanig kan niet onder het verbod van artikel 85, lid 1, van het verdrag vallen .
